

SPIS RZECZY

WSTĘP	7
Tło historyczne	10
Czy zakonnicy byli potrzebni w stuleciach gorącej wiary?	15
Rozdział pierwszy	
DŁUGI DZIEŃ ZAKONNIKA	19
Plan zajęć	19
Sen, odpoczynek i wstawanie	20
Żyć w ubóstwie, to żyć wolnym	23
Czystość obyczajów	25
Życie w modlitwie	26
Śpiew	29
Kapituła win	29
Pokuta i dyscyplina	31
Umartwienia	32
Spowiedź	33
Quotidiana	34
Rozmaitość klasztorного obyczaju	35
Aby założyć klasztor, potrzebne jest wszystko	36
Milczenie i mowa znaków	38
Mierzenie czasu	40
Tak płyną godziny	41
W cennej godzinie śmierci	44
Rulony zmarłych	46
Rozdział drugi	
POSIŁKI, POST I WSTRZEMIEŻLIWOŚĆ	47
Generale, pitantia i collatio	47
Jadłospis zakonników	48
U źródeł gastronomii	49
Cluny w Mâconnais	51
Jajka	53
Wariacje na ten sam temat	53
Mięso	54
Tłuszcze, masło, smalec	56
Piscis	57
Stawy rybne	58
Nabiał (casei)	59
Pieczywo (panis)	61
Trudny problem wagi	63
Zwyczaje	63
Hostie	64
Słodyczne (dulcaemina)	64

Łakocie	65
Korzenie i przyprawy	66
Jak zachować się przy stole	67
Obrusy i dzbany	69
Post i wstrzemięźliwość	70
Wielkie żarcie!	71
Kucharz	73
Refektarz i <i>refectorarius</i>	74

Rozdział trzeci

BONUM VINUM	77
Winnice	77
Pić jak celestyn	80
Narodziny wermutu	84
Piwo (<i>cervesia</i>)	85
Jablecznik (<i>sicera</i>)	87
Miód (<i>medo</i>)	87
<i>I padri dell' acquavita</i>	87
Handel winem	89

Rozdział czwarty

HABIT CZYNI MNICHA	91
Klasztorna moda	91
Wyprawa	97
Kolory	98
Rękawiczki	100
Trzewiczkowi i bosi	101
Bielizna osobista	102
Pranie bielizny	103

Rozdział piąty

HIGIENA OSOBISTA	104
Kąpiele	104
<i>Ablutorium</i>	106
Zarost	106
Czysta głowa	107
Mydło i <i>after-shave</i>	108
Paznokcie	109
Tonsura	109
Puszczanie krwi (<i>minutio</i>)	109

Rozdział szósty

BIAŁY PŁASZCZ KLASZTORÓW	112
Klasztor	112
Wirtdarz	113
Klauzura	114
Kapitularz	115
Dormitorium i pościel	115

Czystość w pomieszczeniach	116	241
Ogrzewanie	117	
Oświetlenie	118	
Cela kartuza	119	
„Pustynie” karmelitów bosych	120	
Dachy	120	
Dzwony	121	
Witraże	122	
Umiłowanie przyrody	122	
Piękne położenie	124	
Mnisi-budownicowic	125	
Przephych czy asceza?	128	
Rozdział siódmy		
RZĄDZENIE LUDŹMI	131	
Klasztorna demokracja	131	
System wyborczy i przebieg obrad	133	
Praktyki wyborcze	134	
Jednomyślność	136	
Część moralnie zdrowsza	137	
Powrót do zasady większości	138	
<i>Per quasi inspirationem</i>	139	
<i>Per compromissum</i>	139	
Głosowanie	140	
Przełożony	143	
Pieczęcie	145	
<i>Obedientiarii</i>	145	
Przeor	146	
Dziekani	146	
Szafarz klasztorny	146	
Skarbnik	147	
Kantor	148	
Kancierz (<i>cancellarius</i>)	148	
Zakrystian	149	
Infirmierz	149	
Hospitalariusz	151	
Jałmużnik	152	
Mistrz nowicjatu	153	
Inne funkcje	153	
Wizytatorzy	154	
Rada	156	
<i>Discretio</i>	157	
Umartwienia „niedyskretne”	158	
<i>Discretio</i> i sankcje karne	159	
<i>Discretio</i> i stosunki między ludźmi	160	
<i>Discretio</i> i organizacja życia u kartuzów	161	
Brak <i>discretio</i>	162	
Obyczaje i sankcje	163	

242	Kary	164
	<i>Acedia</i>	166
	Przebaczenie	167
	Rozdział ósmy	
	POLA, LASY I OGRODY	168
	Przedsiębiorcy w stylu Schumpetera	168
	Z ducha rodzi się myśl ekonomiczna	171
	<i>Ora et labora?</i>	175
	Uprawa ziemi	177
	Orka i wypasy	178
	Leśnictwo	180
	Nawozy	181
	Agronomia	181
	Ogrody, sady i warzywniki	182
	Hodowla	184
	Wosk i miód	187
	Rozdział dziewiąty	
	METODY PRACY, JEJ OCHRONA I KULTURA	189
	Prace i dnie	189
	Roboty publiczne	190
	Kontrola nad stanem wód	191
	Młyny	191
	Warsztaty klasztorne	192
	Skryptorium	193
	Atrament	195
	Pismo	195
	<i>Fastidium</i>	196
	Biblioteka	197
	Pomoc techniczna	198
	Opieka społeczna	199
	Gospody, schroniska, szpitale	201
	Prototyp domów emeryta	201
	Drukarnie	202
	Szkoły	203
	Pobożne szlaki	203
	Jarmarki	206
	Operacje bankowe i finansowe	207
	Paradoksy klasztornej gospodarki	208
	Wydatki	212
	Opactwa i początki rozwoju ekonomicznego	214
	Rozdział dziesiąty	
	OBECNOŚĆ ZAKONNIKÓW	216
	Reakcja łańcuchowa	216
	Różnorodność	217
	Rozprzestrzenienie geograficzne	217

Misjonarski zapal	218
Szybkie krzewienie się wiary	219
Ludowe praktyki pobożne	220
Parę funkcji urzędowych	221
Co mówią nazwy ulic?	221
Kultura?	222
Muzyka?	223
Wpływ moralny	223
Obecność w języku potocznym	224
Zakonnicy, rośliny i zwierzęta	227
Dlaczego?	228
Farmakopea	228
Klasztorne godziny	228
Nazwiska	229
Pielgrzymki a imiennictwo	229
Zakonnicy w mieście	230
W dzisiejszym społeczeństwie	232
Ważniejsze wydarzenia	235
Spis ilustracji	237